

Неселевська Аліна Анатоліївна,

студентка ФСП НТУУ «КПІ»

КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСОБИ КОРУПЦІОНЕРА

На сьогоднішній день в нашій державі немає дієвого закону, який би встановлював правові та організаційні засади запобігання та протидії корупції в публічній і приватній сферах суспільних відносин. Саме тому існує нагальна потреба удосконалення законодавства та доповнення новими нормативно-правовими актами у сфері запобігання та протидії корупції.

Для ефективної дії такого законодавства на практиці слід поглиблено вивчити ряд факторів, в тому числі й особистість корупціонера. Як зазначає В.М. Кудрявцев, правопорушник з його свідомістю та волею — це центральна ланка, яка пов'язує причину та наслідок [1; с. 10]. Визначення біологічних, психологічних і соціальних властивостей і якостей особи правопорушника є однією з невід'ємних складових здійснення попередження злочинності. Саме тому дослідження особи корупціонера є найбільш ключовим завданням у розробленні закону, який би встановлював засади протидії корупції в Україні.

Саме кримінологічна характеристика особистості корупціонера дозволяє поглиблено дослідити соціальну і правову природу корупції, механізм поведінки особи корупціонера, соціальні передумови, причини та умови такого виду протиправної поведінки, розробити й ефективно реалізувати заходи, що спрямовані на зменшення проявів корупції.

Важливість і складність дослідження особи корупціонера полягає в тому, що корупціонер займає особливу соціальну позицію у суспільстві. Корупціонером може бути лише та особа, яка уповноважена на виконання функцій держави.

Обов'язковою рисою особистості корупціонера є наявність у нього корисливого мотиву. Таким чином він усвідомлює значення своїх неправомірних дій і свідомо порушує закон.

Щодо соціального статусу осіб, які притягуються до відповідальності за порушення антикорупційного законодавства, то це - державні службовці, депутати всіх рівнів, голови місцевих рад, військові службові особи.

Наприклад, найбільш небезпечний вид корупції — хабарництво. Такі дії посадової особи полягають в наданні послуг фізичній або юридичній особі в обмін на певну вигоду першому. В більшості випадків, якщо дача хабара не є наслідком здирства, основну вигоду від операції отримує хабародавець [2; с.3-4].

Вивчення кримінальних справ про хабарництво свідчить, що одержання хабара здебільшого вчиняється групою осіб. За даними судової статистики у кожному третьому випадку одержання хабара беруть участь дві або більше особи. При цьому спостерігається постійне зростання кількості таких злочинів, учинених групою осіб. Так, якщо у 1997 р. їхня питома вага у структурі одержання хабара становила 34,7 %, то у 2008 р. цей показник зріс уже до 39,4 %.

Вивчення даних офіційної статистики дозволяє виокремити кілька важливих кримінологічних тенденцій стосовно особи хабарника:

1) зменшення кількості жінок серед хабарників (у 1997 р. жінки серед хабарників становили 36 %, а у 2008 р. — 29,3 %);

2) підвищення освітнього рівня хабарників (у 1997 р. кожний другий хабарник мав вищу або середню спеціальну освіту, а у 2008 р. питома вага таких осіб серед хабарників значно збільшилася і становила - 88%);

3) зменшення серед хабарників осіб, які раніше вчиняли злочин (у 1997р. кількість осіб, які раніше вчиняли злочин, - 2,2 %, а у 2008р. — 1,3 %);

4) збільшення серед хабарників осіб, які досягли 30-річного віку:

а) особи, які вчинили хабарництво у віці 25-29 років у 1997р. складала 11,3 %, у 2008 р. — 14,1 %).

б) особи, які вчинили хабарництво у віці 30 років і старше у 1997р. складала 81,8 %, у 2008р.— 89,6 %).

Першочерговим завданням для сучасних законотворців є розробка і прийняття дієвого закону про протидію корупції в Україні, врахувавши всю специфіку особистості корупціонера. Адже за відсутності подібної регламентації створюються сприятливі умови для чиновницького свавілля і хабарництва. [3; с. 374].

Друге, але не менш важливе завдання, на нашу думку, є формування стійких внутрішніх переконань особи. Адже згідно із законами біхевіоризму, потрапляючи в колектив, людина переймає правила поведінки, які в цьому колективі прийняті. Тому, якщо внутрішньокорпоративна культура така, що у відношенні до хабарів панує обстановка добросердя, деколи безвідповідальності при вирішенні службових питань, відсутність гласності при обговоренні провини співробітників, то новоприбулі приймуть таку поведінку як нормальне і слідуватимуть їй надалі [4]. Саме тому, вважаємо за необхідне, провести дослідження поведінки особи в колективі, вплив на її думку інших представників колективу та передумови прийняття рішень такою особою про вчинення корупційних діянь.

Список використаних джерел

1. Кудрявцев В. Н. Преступность и нравы переходного общества. М., 2002.
2. Bardhan P. Corruption and development // Journal of Economic Literature. — 1997. — Vol. 25. — P. 1320.
3. Криминология — XX век / Под ред. В. Н. Бурлакова, В. П. Сальникова. СПб., 2000.
4. Відкрита електронна енциклопедія «Вікіпедія»: <http://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%BE%D1%80%D1%83%D0%BF%D1%86%D1%96%D1%8F>